

Burgemeester & wethouders

Datum 20 juni 2023

Onderwerp

Pilot Erfmolens voor (agrarische) ondernemers

Wij willen

De mogelijkheden creëren om (agrarische) ondernemers tijdelijk een erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter op hun bedrijf te laten plaatsen.

Wij besluiten

1. In te stemmen met het 'Pilotplan Erfmolens', waarin kaders zijn opgenomen die erfmolens met een ashoogte tot 25 meter tijdelijk mogelijk maken.

Want

1.1 In het Pilotplan Erfmolens staan de voorwaarden omschreven waaronder de hogere erfmolens tijdelijk mogelijk worden gemaakt bij een beperkt aantal agrarische ondernemers.

Het huidige beleid van de gemeente Hoogeveen en de provincie Drenthe staat erfmolens met een ashoogte tot 15 meter toe. Dit terwijl de hogere molens in de Provincie Overijssel en omliggende gemeenten in deze provincie wel zijn toegestaan. Naast de voorwaarden die de gemeente normaliter stelt bij het plaatsen van erfmolens met een ashoogte tot 15 meter, geldt bij de pilot een aantal extra voorwaarden. In het Pilotplan Erfmolens staan de voorwaarden waaronder de erfmolens met een ashoogte tot 25 meter tijdelijk worden toegestaan. De voorwaarden komen voort uit de ruimtelijke verkenning en zijn zoveel mogelijk gebaseerd op ons huidige beleid dat de erfmolens tot 15 meter mogelijk maakt. De aanvullende voorwaarden zijn:

- *Er kunnen maximaal 10 (agrarische) ondernemers deelnemen aan de pilot.* Binnen de pilot wordt een beperkt aantal (maximaal tien) deelnemers per gemeente toegestaan. Deelnemers krijgen via de Kruimelregeling een tijdelijke vergunning van maximaal tien jaar, met daarin een opruimverplichting. De provincie Drenthe staat toe dat de hogere erfmolens onder de Kruimelregeling tijdelijk aan een beperkt aantal ondernemers worden vergund.
- *Geïnteresseerden kunnen zich bij de gemeente melden voor een oriënterend gesprek en daarna een vergunningaanvraag indienen.* Deze pilot kent een aantal voorwaarden en belangrijk is dat potentiële deelnemers zich kunnen voorbereiden op de vergunningaanvraag. Om ervoor te zorgen dat alle (agrarische) ondernemers gelijke kansen hebben om deel te nemen aan de pilot, kunnen geïnteresseerden zich via Groenemorgen Hoogeveen inschrijven voor een oriënterend gesprek. Gedurende dit gesprek worden deelnemers geïnformeerd over de kaders en randvoorwaarden van de pilot. Deze gesprekken vinden gedurende de zomer plaats, zodat men voldoende tijd heeft om tijdig een vergunning aan te vragen. Nadat alle gesprekken zijn afgerond wordt het na de zomer mogelijk om een tijdelijke vergunning aan te vragen. Zodra men een volledige vergunning heeft ingediend, geldt dit als inschrijving voor de pilot. De volledige vergunningaanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld, waarbij er maximaal 10 deelnemers mee kunnen doen.

- *Het monitoringstraject wordt uitgevoerd door een onafhankelijke partij.*
Om de wenselijkheid van de hogere erfmolens te onderzoeken, wordt door de vier samenwerkende gemeenten een monitoringstraject opgestart. Dit traject wordt uitgevoerd door een onafhankelijke partij. Daarbij wordt gekeken naar de impact op het landschap, het draagvlak in de omgeving en de energieopbrengsten. Doordat de vier gemeenten hier samen in optrekken wordt er een breed beeld verkregen in de impact van de molens op de omgeving. Ook worden er kosten bespaard.
- *Deelnemers aan de pilot moeten verplicht deelnemen aan het monitoringstraject.*
Voor de pilot is het belangrijk dat de deelnemers medewerking verlenen aan het monitoringstraject. Daarom betekent deelname aan de pilot ook deelname aan het monitoringstraject. De ondernemers moeten o.a. informatie delen over de energieopbrengsten. Zo kunnen we de energieopbrengsten van de hogere erfmolens in kaart brengen. (Potentiële) deelnemers worden hierover voorafgaand aan de pilot op de hoogte gebracht. Aan de hand van het monitoringstraject wordt een evaluatierapport opgesteld. De bevindingen uit dit rapport worden gebruikt om een bestuurlijke afweging te maken of de hogere erfmolens in onze gemeente en de provincie wenselijk zijn.
- *De pilot duurt in totaal twee jaar, deelnemers krijgen een tijdelijke vergunning voor tien jaar.*
De evaluatie van de pilot volgt na uiterlijk twee jaar. Aan de hand van een evaluatierapport volgt besluitvorming vanuit de gemeente en provincie of we de hogere erfmolens permanent mogelijk willen maken. Door al na twee jaar duidelijkheid hieromtrent te verschaffen, weten de deelnemers tijdig waar zij aan toe zijn. Indien er definitief beleid wordt gemaakt en de Provinciale Omgevingsverordening wordt aangepast, dan kunnen deelnemers een permanente Omgevingsvergunning aanvragen. Als dit niet het geval is en we de molens niet permanent mogelijk maken, dan moet de molen na afloop van de tijdelijke vergunning door de deelnemers worden verwijderd. De molen kan dus in ieder geval tien jaar blijven staan. Dit om deelnemers voldoende tijd te geven om de investering terug te verdienen. Deelnemers worden van tevoren geïnformeerd over dit risico.
- *Deelnemers moeten zelf in gesprek met omwonenden.*
Potentiële deelnemers moeten voordat ze een vergunningaanvraag indienen met de omgeving in gesprek. Hierbij geldt het advies om omwonenden binnen een straal van 500 meter vanaf de plek waar de molen geplaatst wordt te raadplegen. Bij de vergunningaanvraag dient men een verslaglegging van het participatietraject in. Hiervoor gebruikt men een vooraf opgesteld format.
- *Ondernemers zijn zelf verantwoordelijk voor het financieren van de erfmolens.*
Met de pilot maken we alleen het plaatsen van hogere erfmolens tijdelijk mogelijk. De financiering van de hogere molens ligt bij de ondernemers zelf. Daarbij maakt men in 2023 nog aanspraak op ISDE-subsidie voor de hogere erfmolens. Voor 2024 wordt er aan deze regeling geen vervolg gegeven. Hierdoor kan er in 2024 geen subsidie meer worden aangevraagd voor de erfmolens. Om onze (agrarische) ondernemers te ondersteunen, maakt dit het wenselijk om de pilot in 2023 van start te laten gaan. Tevens kunnen de ondernemers voor financiering terecht bij het Energiefonds Drenthe.

1.2 Uitvoering van het Pilotplan Erfmolens geeft invulling aan de 'Motie Otten - van Eck' van 2 februari 2023 en draagt bij aan de uitvoering van de RES Drenthe.

Op 2 februari 2023 heeft de gemeenteraad een motie van het CDA en de PvdA aangenomen waarin het college wordt verzocht aansluiting te zoeken bij de pilot erfmolens die wordt opgestart vanuit de gemeenten Westerveld, Midden-Drenthe en De Wolden. Met de kaders en randvoorwaarden uit het Pilotplan Erfmolens krijgt een

beperkt aantal (agrarische) ondernemers in onze gemeente mogelijkheden voor het tijdelijk plaatsen van een erfmolen met een ashoogte tot 25 meter.

Maar

- 1.1. *Niet alle geïnteresseerden krijgen in de pilot de mogelijkheid om een erfmolen te plaatsen.*

Aangezien dit een pilot betreft, is er slechts beperkte ruimte voor geïnteresseerde (agrarische) ondernemers om deel te nemen. Dit kan leiden tot teleurstelling. Om deze reden komen we met duidelijke kaders waaraan deelnemers moeten voldoen en staat de selectieprocedure duidelijk omschreven. Bovendien bestaat er voor de deelnemers een risico dat de erfmolen slechts tijdelijk kan blijven staan, tenzij er op korte termijn structureel beleid wordt ontwikkeld voor hogere erfmolens. Daarbij is de pilot noodzakelijk om in de toekomst de bouw van hogere erfmolens op een structurele manier mogelijk te maken.

- 1.2. *Mogelijk passen de erfmolens op bepaalde locaties niet binnen het landschap van Hoogeveen.*

Voorafgaand aan de pilot is een ruimtelijke verkenning uitgevoerd, waarbij de adviezen zijn meegenomen in het 'Pilotplan Erfmolens'. Daarnaast moet straks in de pilot worden gekeken naar de effecten op landschap en hoe de erfmolens door de omwonenden worden ervaren. De bevindingen uit dit monitoringstraject kunnen later worden gebruikt om een afweging te maken of permanent beleid voor de hogere erfmolens wenselijk is.

Achtergrond

In 2021 is een aantal Drentse gemeenten, samen met Energiefonds Drenthe, een verkenning gestart naar de toepassing van 'erfmolens' in Drenthe. Vanuit (agrarische) ondernemers is er een wens om hogere erfmolens toe te staan dan de nu toegestane erfmolens van 15 meter. Dit is mede ingegeven door het feit dat in de Provincie Overijssel de hogere erfmolens wel zijn toegestaan. In 2022 is in opdracht van gemeenten De Wolden, Midden-Drenthe, Hoogeveen en Westerveld, samen met Energiefonds Drenthe een ruimtelijke verkenning gedaan naar de kansen en mogelijk beleid voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in Drenthe.

De conclusie van de ruimtelijke verkenning is dat er twee routes denkbaar zijn naar de ontwikkeling van Drents beleid voor erfmolens van 25 meter. Vanuit de gemeentes is het denkbaar om pilots te beginnen met de vergunningverlening voor erfmolens van 25 meter. De pilot borduurt voort op een advies uit de ruimtelijke verkenning, waarbij wordt gestart met een pilot voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in de vier gemeenten.

In overleg met de provincie Drenthe is besloten dat de vier gemeenten gezamenlijk een pilot opzetten. De pilot borduurt voort op een advies uit de ruimtelijke verkenning, waarbij wordt gestart met een pilot voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in de vier gemeenten. Binnen de pilot wordt een beperkt aantal (maximaal tien) deelnemers toegestaan. De pilot duurt maximaal twee jaar, waarbinnen deelnemers via de Kruiemelregeling een tijdelijke vergunning van maximaal tien jaar, met daarin een opruimverplichting. De evaluatie volgt na afloop van de pilot (uiterlijk twee jaar), zodat de deelnemers tijdig weten waar zij aan toe zijn.

Gezien provinciaal beleid momenteel erfmolens van 15 meter hoog toestaat, dient de Provinciale Omgevingsverordening (POV) te worden gewijzigd om de hogere erfmolens mogelijk te maken. De pilot dient als input dient om eventueel de provinciale Omgevingsvisie en de gemeentelijke Bestemmingsplannen aan te passen.

Indien uit de evaluatie blijkt dat het wenselijk is om de hogere erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter toe te staan, dan kan er structureel beleid worden gemaakt. Deelnemers aan de pilot kunnen dan tijdig een permanente Omgevingsvergunning aanvragen en bij goedkeuring hoeft de erfmolen dan niet te

worden verwijderd. Indien uit de evaluatie blijkt dat de hogere erfmolens ongewenst zijn, dan kan de erfmoelen voor maximaal tien jaar blijven staan op het terrein van de deelnemer, maar dient deze daarna door de (agrarische) ondernemer te worden verwijderd. Men wordt vóór deelname op de hoogte gebracht van dit risico.

Op 2 februari is er door de gemeenteraad een motie aangenomen waarmee het college is opgeroepen om aan te sluiten bij de Pilot Erfmolens. Nadat de provincie Drenthe heeft aangegeven dat deelname mogelijk is, heeft het college op 30 mei besloten tot deelname aan de pilot. Vervolgens is het Pilotplan Erfmolens voor Hogeveen opgesteld, waarin alle voorwaarden staan opgenomen om de hogere erfmolens tijdelijk mogelijk te maken.

De financiële gevolgen zijn

Er zijn geen nieuwe financiële gevolgen. Over de financiering van de pilot is op 30 mei 2023 door het college een besluit genomen, toen is ingestemd om deel te nemen aan de pilot.

Alternatieven

Alternatief is niet in te stemmen met het 'Pilotplan Erfmolens'. Dit betekent dat het voor (agrarische) ondernemers niet mogelijk wordt om tijdelijk hogere erfmolens te plaatsen. Dit is niet wenselijk omdat hiermee geen invulling wordt gegeven aan de 'Motie Otten – van Eck'. Zodoende krijgen (agrarische) ondernemers niet de door hun gewenste mogelijkheid om hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Daarnaast kunnen de hogere erfmolens in de toekomst een bijdrage leveren aan de RES-opgave van Hogeveen. Hiernaast is deelname aan de pilot een nieuwe stap in de ontwikkeling van innovatieve technieken om niet alleen agrarische bedrijven, maar uiteindelijk ook andere lokale bedrijven te verduurzamen. Tot slot is deze pilot nodig om te kijken of permanent beleid voor hogere erfmolens in de gemeente Hogeveen en de provincie Drenthe wenselijk is.

Communicatie

Inwoners en (agrarische) ondernemers worden geïnformeerd met een persbericht (zie bijlage) en een speciaal ingerichte pagina op Groenemorgen Hogeveen. Het persbericht wordt verstuurd op donderdag 29 juni. Daarnaast kunnen potentiële deelnemers zich aanmelden voor een oriënterend gesprek via Groenemorgen Hogeveen. De gemeenteraad is reeds per brief geïnformeerd over deelname aan de pilot erfmolens.

Bijlagen

Pilotplan Erfmolens
Motie Otten - van Eck
Persbericht Pilot Erfmolens
Collegevoorstel deelname pilot d.d. 22 mei 2023